

ÈN, ASSABENTA
DEIX, PROCLAMA
DIVERTEIX-TE, PA
INTERVÉ, CONEIX
ERACTUA, COOP
CA, ANEXA'T, PROPOSA,
ENINDICA, EXPRESSA'T, PARTICI
SUGGEREIX, CO

EIX 3
EQUIPAMENTS I ESPAIS

La gestió
ciutadana
d'equipaments
públics

Plataforma d'entitats per a la gestió cívica

#2congrés
d'associacions
de Barcelona
www.congresassociacionsbcn.cat

0.- PRESENTACIÓ

La ciutat de Barcelona té una llarga experiència en la cessió de la gestió d'equipaments i serveis municipals a les entitats cíviques de la ciutat, emparades en diferents formulacions jurídiques depenent del tipus d'equipament i/o servei. Així doncs, no és el mateix l'externalització d'un equipament esportiu que la d'un d'equipament sociocultural. És en aquest àmbit on centrem el contingut d'aquesta ponència donat que, malgrat la llarga trajectòria d'equipaments municipals gestionats per les associacions de la ciutat, encara avui es donen diferències en l'aplicació del model, depenent del districte o sector municipal que posseeix la titularitat de l'equipament.

Amb l'**objectiu de trobar un model unificat i definitiu**, la plataforma d'entitats de gestió ciutadana/compartida, organisme informal que agrupa les associacions que estem gestionant equipaments a Barcelona, ha elaborat un document que serveixi per a **iniciar un procés de negociació amb l'Ajuntament de Barcelona que defineixi què es la gestió cívica, com s'aplica, quins són els condicionants i la definició d'un marc jurídic apropiat**, i que traslladem a aquesta ponència per compartir amb la resta d'associacions tant la filosofia com les propostes que hem desenvolupat per tal de ser millorades i assumides pel conjunt del moviment associatiu de Barcelona.

Aquesta ponència s'estructura en els següents apartats:

- 1.- Introducció
- 2.- Definició
- 3.- Els agents que hi intervenen

- 4.- La definició del projecte
- 5.- Marc legal
- 6.- Propostes

1.- INTRODUCCIÓ

Un equipament o projecte sociocultural de proximitat **necessita que la seva programació tingui** un alt grau de **sintonia amb el territori on fa l'acció o en el sector en què actua**.

En paral·lel, ha de vetllar perquè les seves activitats siguin complementàries i reforcin les que genera el mateix territori a través de la seva xarxa associativa. Són aquestes necessitats que fan pertinent que siguin les entitats de cada territori les que gestionin els equipaments o serveis, com a coneixedores de la realitat dels seus barris i les dinàmiques que hi actuen, incorporant l'equipament a la dinàmica territorial i evitant que esdevingui un cos estrany.

En definitiva, **la gestió cívica o compartida aporta als projectes un valor afegit** que difícilment poden ser aportats per altres fórmules d'externalització amb empreses privades.

2.- DEFINICIÓ

La gestió ciutadana, o cívica, és una fórmula de gestió específica d'un equipament de titularitat municipal o d'un projecte d'intervenció acordada **entre l'Ajuntament de Barcelona i el teixit associatiu** del territori objecte de la intervenció, **per la qual una**

entitat es fa càrrec de la gestió d'un equipament i/o projecte d'interès general. Aquest acord pot venir motivat per determinades circumstàncies, i estar decidit en funció dels interessos d'ambdues bandes.

Aquesta possibilitat ve definida per la Carta Municipal de Barcelona que, en els seu article 34 diu el següent:

“Les entitats, les organitzacions i les associacions ciutadanes sense ànim de lucre poden exercir competències municipals o participar en nom de l'Ajuntament en la gestió de serveis o equipaments la titularitat dels quals correspon a altres administracions públiques. La gestió cívica de competències municipals es pot utilitzar per a les activitats i els serveis susceptibles de gestió indirecta, té sempre caràcter voluntari i no lucratiu i s'adjudica mitjançant concurs públic quan hi hagi diverses entitats o organitzacions amb característiques idèntiques o semblants”.

En qualsevol cas, entenem que **la gestió ciutadana es caracteritza per:**

- La necessitat **que la ciutadania participi en l'objecte de l'equipament o el projecte**.
- **Una entitat gestora sense afany de lucre**, legitimada, representativa i implicada al seu territori o sector.
- **L'existència d'un projecte de gestió**, compartit en els valors i consensuat per l'Ajuntament de Barcelona i per l'entitat gestora.
- **Un acord explícit de col·laboració entre l'Ajuntament**, titular de l'equipament, **i l'entitat gestora**, formalitzat en un conveni.

- El compromís de **promoure canals de participació oberts i transparents** en la presa de decisions i en la realització d'activitats.
- **L'empara jurídica de les Normes** Reguladores de Participació Ciutadana i la Carta Municipal.

Els valors bàsics que han de regir la gestió ciutadana són: la **participació**, l'**autonomia**, la **transparència**, la **responsabilitat**, l'**eficiència** i l'**eficàcia**, la voluntat de **millora de l'entorn social** i el **foment de la cohesió social i la convivència** del territori on es desenvolupen aquests projectes.

La **gestió compartida** o cogestió, a diferència de la gestió ciutadana o cívica, **implica que l'entitat gestora gestiona de forma conjunta amb l'Ajuntament de Barcelona**, amb un model paritari de gestió i presa de decisions, **però participa dels mateixos valors i necessitats** de l'Ajuntament i els comparteix.

3.- ELS AGENTS QUE HI INTERVENEN

1) L'entitat gestora de l'equipament

Les entitats que vulguin participar en la gestió cívica **han de fer-ho a partir d'una voluntat explícita de col·laboració amb l'Ajuntament, tot mantenint la seva autonomia**, i amb complementarietat amb la resta dels serveis associatius i públics presents al territori i relacionats amb el projecte de gestió.

Les entitats potencialment gestores han de tenir personalitat jurídica pròpia, i **suficient experiència associativa**, que haurà de **garantir alhora una suficient capacitat de gestió** per a tirar endavant el projecte.

Han de tenir un **funcionament intern d'acord amb els criteris de transparència, participació i democràcia interna**. Al respecte, hauran de regir-se pels valors continguts al Codi Ètic de les Associacions de Barcelona:

- La **consecució** de les entitats gestores **de finalitats generals**.
- **Absència total d'ànim de lucre**.
- **Voluntat de foment de la participació** interna.
- La **confiança** com a base de la relació entre els membres de l'entitat i del funcionament democràtic.
- **Transparència econòmica**.
- **Gestió respectuosa** dels recursos humans de què disposa l'entitat.
- La **sostenibilitat i viabilitat del projecte** gestionat.
- **Congruència** de les activitats i de les informacions.
- **Relacions solidàries** amb altres associacions.
- **Relacions autònomes** amb les administracions públiques.

El foment de la implicació dels ciutadans, tant en la presa de decisions com en la realització d'activitats que conformen el projecte gestionat des d'una entitat, és un valor afegit altament qualificat. Això obliga a establir mecanismes de consens i voluntat de negociació contínua i recíproca en la presa de decisions.

“El foment de la implicació dels ciutadans obliga a establir mecanismes de consens i voluntat de negociació contínua i recíproca en la presa de decisions.”

Cal que el projecte de gestió cívica de l'entitat gestora faci de la pluralitat un valor fonamental. Sense deixar de banda l'especificitat d'un projecte o equipament, **cal garantir i fomentar la diversitat de públics i de gent interessada**.

L'entitat ha d'establir uns mecanismes que facin compatible l'esperit crític en un context presidit, fonamentalment, per la mútua confiança i el reconeixement de les persones implicades.

2) L'Ajuntament de Barcelona

Acordar la gestió cívica d'un determinat equipament o projecte, comporta el reconeixement explícit de l'Ajuntament d'uns **principis bàsics** en la prestació dels serveis públics del territori que es poden concretar en:

- **El reconeixement**, com a agent públic de l'entitat gestora, **de la seva capacitat de gestió i l'establiment d'una relació de confiança mútua**.
- **L'Ajuntament ha de reconèixer i fomentar la necessària implicació en els afers públics de les entitats**, més enllà del seu estricte camp d'actuació.
- **El reconeixement que la diversitat d'opinions i propostes** al voltant dels afers públics significa **un valor fonamental i un enriquiment col·lectiu**. Cal assegurar espais de participació i d'expressió on es pugui plantejar la divergència d'opinions a partir de la responsabilitat i el compromís, amb l'objectiu bàsic de **fomentar la convivència**.

- La **previsió de l'Ajuntament d'aportar recursos**, donada la tipologia dels equipaments o projectes **que s'han de gestionar a través de la fórmula de gestió cívica**.
- **Adaptar els requeriments administratius i de finançament a la realitat associativa**: absència d'ànim de lucre, dificultats d'accés a crèdits bancaris, mecanismes de presa de decisió, etc.

4.- EL PROJECTE

La fórmula de gestió cívica d'un equipament o servei es basa en l'acord entre l'Ajuntament i l'entitat gestora. Aquest acord s'ha de concretar en el projecte de gestió, que esdevé l'element bàsic.

1) En l'àmbit polític

- Tot i la complexitat i les dificultats que pot representar, **és imprescindible l'establiment de consensos i la voluntat de negociació** contínua i recíproca en la presa de decisions i l'establiment dels objectius marc que regiran el projecte.
- Cal **establir**, així mateix, els **mecanismes necessaris que facin compatible l'esperit crític amb el treball conjunt**, en un context presidit, fonamentalment, per la confiança mútua i el reconeixement mutu.
- La concreció d'aquest acord comporta necessàriament la **responsabilitat compartida de l'equipament o projecte entre l'Ajuntament i l'entitat gestora**.

2) En l'àmbit del funcionament i l'avaluació de la gestió

- Pel que fa a la presa de decisions i a l'avaluació de la gestió, cal **definir i acordar els criteris per mesurar els conceptes d'eficàcia i eficiència**. Així mateix, és necessari **dissenyar els indicadors específics per mesurar els resultats de la gestió**, que no han de ser únicament econòmics, sinó també culturals, incorporant a aquest disseny el balanç social del projecte.
- Cal **establir una nova cultura de gestió** a partir del paper que han de jugar els diversos agents implicats en el projecte de gestió: entitat gestora, professionals contractats i ciutadans voluntaris.
- En la concreció del projecte, i atenent la màxima rendibilitat dels recursos públics, s'ha de **definir un pla de finançament que incorpori els recursos aportats per l'Ajuntament de Barcelona i els aportats per la gestió de l'entitat gestora**, tant els generats pel mateix projecte, com els obtinguts per l'eficiència d'aquest tipus de gestió, o els aportats per altres fonts de finançament.

3) Pel que fa a les responsabilitats

- La **responsabilitat** està **compartida entre l'Ajuntament i l'entitat gestora** en la prestació dels serveis i davant de la ciutadania, independentment de les responsabilitats pròpies de cadascun dels agents.
- **L'Ajuntament**, o la nova entitat gestora, **hauran de subrogar el personal contractat** en cas d'extinció o canvi de titularitat de la gestió.

4) En el pla de la imatge

- **Garantir la visibilitat** de la gestió cívica i de l'entitat gestora, mantenint sempre la independència de la imatge del projecte i la de la mateixa entitat gestora, **en un marc de complicitat entre l'Administració pública i la ciutadania**.

5.- MARC LEGAL

Tot i que la gestió cívica està prevista a la Carta Municipal de Barcelona i a les Normes Reguladores de Participació Ciutadana de Barcelona, a hores d'ara **no hi ha cap reglament que en desenvolupi l'aplicació**.

La gestió cívica, per tant, **s'emmarca en un marc legal i normatiu no desenvolupat**, cosa que genera moltes dificultats administratives i de gestió, **provocant interpretacions contradictòries en la seva aplicació**.

Aquest desenvolupament del marc normatiu hauria de **resoldre qüestions com**:

- La **incorporació d'associacions a la gestió** d'equipaments i projectes municipals.
- La necessitat de **buscar noves fórmules d'administració, justificació, finançament i seguiment**, que facilitin la tasca administrativa, comptable i de gestió, tenint en compte la naturalesa de la gestió ciutadana i de les entitats gestores.
- La necessitat de **trobar una nova forma de gestió dels recursos humans** que tingui en compte la singularitat d'aquesta fórmula de gestió i el compliment necessari dels drets laborals.

- **L'assignació de la dotació econòmica i la seva gestió.**
- Uns **continguts mínims del conveni** que ha de regir la **relació contractual entre l'Ajuntament i l'entitat gestora**, en les qüestions acabades d'esmentar.
- **L'homogeneïtzació dels criteris municipals.**

6.- PROPOSTES

- 1) **Impulsar un procés negociador** amb l'Ajuntament de Barcelona per unificar els criteris de la gestió cívica/ciutadana.
- 2) **Crear un reglament** de la Carta Municipal i/o del Reglament de Participació Ciutadana **que desenvolupi l'aplicació de les diverses modalitats de gestió cívica** tenint en compte també les necessitats i les peculiaritats de l'associacionisme de Barcelona.
- 3) **Reclamar el paper del sector associatiu com a interlocutor** vàlid en qualsevol pro-

cés que iniciï l'Ajuntament de Barcelona que afecti el funcionament dels equipaments cívics.

- 4) **Adaptar el finançament** dels projectes de gestió cívica **a la realitat associativa.**
- 5) Afavorir l'assoliment d'**un marc laboral que permeti el creixement i millora professional** del sector.
- 6) **Afavorir la visualització de les entitats gestores** dels projectes de gestió cívica mitjançant una política municipal de comunicació en què es prevegi aquesta realitat.

ÈN, ASSABENTA'T, ACTUA, SUMM
DEIX, PROCLAMA, DIALOGA, APR
DIVERTEIX-TE, PARLA, INNOVA,
INTERVÉ, CONEIX, TREU-NE SUC
ERACTUA, COOPERA, CONSTRUU
CA, ANEXA'T, PROPOSA, MULTIP

AMB L'IMPULS DE:
consell d'associacions
de barcelona

AMB EL SUPORT DE:
Generalitat de Catalunya
Departament
de Justícia

WWW.CONGRES
ASSOCIACIONS
BCN.CAT

INFO@CONGRES
ASSOCIACIONS
BCN.CAT

TEL. 932 564 118